

Рекомендації щодо облаштування та використання найпростіших укриттів, заглиблених приміщень, підвалів та погребів в якості укриттів

1. Найпростіше укриття – це фортифікаційна споруда, цокольне або підвальне приміщення, що знижує комбіноване ураження населення від небезпечних наслідків надзвичайних ситуацій, а також від дії засобів ураження в особливий період.

Під найпростіші укриття для населення можуть бути пристосовані:

підвали та підпілля в житлових будинках, промислових, допоміжних і адміністративно-побутових будинках;

заглиблені споруди, що стоять окремо, призначені для виробничих, складських і побутових потреб: заглиблені гаражі, овочесховища, льохи, склади та інше;

окремі приміщення на перших і других поверхах в кам'яних (бетонних) будівлях, що мають мінімальну кількість зовнішніх відкритих стін, особливо без віконних і інших отворів.

Для оснащення (облаштування) найпростіших укриттів доцільно завчасно передбачати таке обладнання:

місця для сидіння (лежання) – лавки, нари, стільці, ліжка тощо;

ємності з питною (з розрахунку 2 л/добу на одну особу, яка підлягає укриттю) та технічною водою (за відсутності централізованого водопостачання);

контейнери для зберігання продуктів харчування;

виносні баки для нечистот зі щільним закриванням (для неканалізованих будівель і споруд);

резервне штучне освітлення (електричні ліхтарі, свічки, гасові лампи тощо);

первинні засоби пожежегасіння (відповідно до встановлених норм для приміщень відповідного функціонального призначення);

засоби надання первинної медичної допомоги;

засоби зв'язку і оповіщення (телефон, радіоприймач);

шанцевий інструмент (лопати штикові та совкові, ломи, сокири, пилки-ножівки по дереву, по металу тощо).

У разі необхідності найпростіші укриття можуть забезпечуватися додатковим обладнанням, інструментами та інвентарем відповідно до місцевих особливостей та потреб.

Біля входних дверей до найпростішого укриття вивішується табличка розміром 50х60 см з написом «Місце для УКРИТТЯ». На ній необхідно зазначати адресу місця розташування споруди, її балансоутримувача, адресу і місце зберігання ключів.

2. Заглиблені приміщення після їх пристосування під укриття матимуть вищі захисні властивості, ніж наземні та повинні задовольняти наступним основним вимогам:

мати товсті стіни і перекриття;

допускати можливість потовщення або посилення захисних конструкцій;

мати площу для розміщення людей, вільну від устаткування;
знаходитися поблизу місць постійного перебування основної маси людей,
які будуть укриватися в них.

Не рекомендується використовувати для укриття:
приміщення де технологічні процеси не можливо припинити;
якщо устаткування, встановлене в приміщеннях, отримавши незначне
ушкодження, може викликати вибухи, пожежу або виділення шкідливих газів;
наявність у приміщеннях водопроводів великих перерізів, та які
проходять по естакадах або в заглиблених колекторах поблизу від
присосованих під укриття заглиблених приміщень;

підвальні приміщення, які періодично затоплюються ґрунтовими водами,
та які можуть бути затоплені при руйнуванні близько розташованих резервуарів
з водою, шкідливими рідинами або заповнені газами.

Для пристосування заглиблених і наземних приміщень під укриття
необхідно виконати наступні основні роботи:

закладення непотрібних отворів і відводів в зовнішніх конструкціях;
підготовку наявного і монтаж вентиляційного, санітарно-технічного і
побутового обладнання, що забезпечує нормальні умови перебування людей;
необхідне за розрахунком посилення огорожувальних конструкцій,
посилення і герметизацію дверей, засипку перекриття ґрунтом, піском або
кам'яними матеріалами.

Якщо під укриття пристосовується приміщення середніх поверхів
(наприклад, в місцях, де можливо затоплення водою нижніх поверхів і
підвалів), то закладають і герметизують також отвори вищерозміщених і
нижніх приміщень.

Висота приміщень має бути 1,5-1,7 м. При висоті більше 3 м. для
розміщення людей можна влаштовувати нари в кілька ярусів. Для цих же цілей
можуть бути використані столи, стелажі, верстаки, мішки з сипучими
матеріалами, штабелю з сировиною, готовою продукцією, ящики і т. п.

На одну особу необхідно не менше 0,6 кв. м площі, вільної від наявного в
приміщенні устаткування. Ширину проходів між рядами нар (місць для людей)
досить мати 0,6 м.

У пристосованих під укриття приміщеннях мати один-два входи на
кожних 150 осіб. Інші дверні отвори потрібно закладати каменем або засипати
ґрунтом.

Непотрібні отвори закладаються шляхом установки із зовнішнього і
внутрішнього боку щитів з товстих дощок (брусів або колод) і засипки пазух
між ними ґрунтом, що підвищує захисні властивості проти ударної хвилі.
Отвори пристосованих під укриття приміщень можна закладати мішками з
ґрунтом (піском).

У наземних приміщеннях для забезпечення провітрювання віконні отвори
зкладають не на усю висоту, а залишають згори щілину розміром до 0,3 м.

У підвальних приміщеннях віконні і технологічні отвори потрібно
зкладати повністю, а приямки і відкриті зовнішні стіни, виступаючі над
поверхнею землі, засипати ґрунтом, що підвищує захисні властивості укриттів.

Стіни посилюються шляхом потовщення цегляною армованою кладкою,
або укладанням мішків з ґрунтом.

Перекриття підвальних приміщень посилюються установкою підпірних рам у вигляді прогонів і стійок в середині перекриття з метою сприймання навантаження на перекриття при обваленні наземних конструкцій будівлі, та посилення слабких стін і перегородок.

Для пристрою рам посилення можна використовувати колоди, бруси, пакети з дощок, металеві швелери, двотаврові балки, труби і інший прокат.

Захисні властивості входів можуть бути в 10-20 разів підвищені шляхом установки екрану (стінки) усередині або зовні приміщення навпроти дверей. Стінка-екран виконується з цеглин, мішків з ґрунтом або з двох щитів із засипкою між ними ґрунту шаром товщиною 0,3-0,6 м

При вході в заглиблені приміщення над вхідними дверима доцільно влаштувати захисний козирок із зробленого з колод накату з обсіпанням ґрунтом, що забезпечить вільне відкривання дверей при обваленні конструкцій наземних поверхів.

Для забезпечення необхідних умов в укриттях максимально використовуються і дообладнуються існуючі системи і пристрої забезпечення повітрям, водопостачання і каналізації.

Для дихання людей і для відведення надлишків тепла і вологи, які вони виділяють вентиляція укриттів повинна бути обов'язково припливно-витяжною. Для укриттів малої місткості це досягається природною вентиляцією за рахунок вітрового напору і різниці температур в укритті і за його межами. Природна вентиляція надійна в укриттях обладнаних в наземних поверхах будівель, і в заглиблених укриттях місткістю 20-30 осіб.

За відсутності в приміщенні для людей санвузла за тонкою перегородкою або ширмою, ближче до витяжного отвору, встановлюють виносні ємності з герметичними кришками.

3. Для підготовки підвальних приміщень, погребів слід виконати наступні роботи:

прибрати приміщення від сміття, винести непотрібні та зайві речі;

демонтувати тимчасові перегородки, звільнити загальні проходи в підвальному приміщенні;

укріпити вхідні двері, укріпити наявні віконні отвори та закласти їх мішками з піском;

перевірити електропроводку, освітлення та вимикачі;

створити запас електролампочок, свічок, ліхтариків;

облаштувати вентиляційні отвори;

встановити лавки, тапчани (лежаки);

створити запас продуктів харчування тривалого зберігання (консерви, консервація тощо) та питної води, а також теплих речей та ковдр, забезпечити їх зберігання у водонепроникних чохлах.

По можливості змонтувати електророзетки, та автономне електроосвітлення від акумуляторів.